



Dato: 10.02.2015
Arkivref: 2013/1135
2015/25

Saksbeh: Birger Bjørnstad
Saksbeh. tlf: 77 02 30 05

Saksnr	Utvalg	Møtedato
10/15	Teknisk utvalg	24.02.2015

Om kommunale veilys

Administrasjonssjefens innstilling

1. Teknisk utvalg viser til kommunestyrets vedtak om budsjett og økonomiplan 2015-2018, herunder med bevilgning inntil 800 000 kr over to år til etablering av måling og fjernstyring av de kommunale veilysanleggene, med samling innenfor omlag 25 målepunkter.
2. Teknisk utvalg legger til grunn at prioritet til slike tiltak skal bygge på mål i veilyspanen om å holde trafikksikkerheten på et forsvarlig nivå, med særlig prioritet til trafikkerte strekninger som blir benyttet til skolevei.
3. Teknisk utvalg ber om at veibelysning vurderes særskilt ved framtidig rullering av trafikksikkerhetsplanen og vil ellers avvente tilbakemelding på henvendelsen som 27.1.2015 er rettet fra kommunen til fylkeskommunen om å se på grunnlaget for overtakelse og oppgradering av veilysene langs riks- og fylkesveiene i Kvæfjord.

Vedlegg:

Kartskisse - prioriterte områder for etablering av fjernstyring og måling av veilysanleggene

Dokumenter i saken:

K-sak 52/14 Kvæfjord kommunes budsjett 2015 og økonomiplan 2015-2018

K-sak 48/13 Kommunal planstrategi

K-sak 40/13 Trafikksikkerhetsplan

K-sak 28/98 Veglyspan for Kvæfjord kommune

Kvæfjord kommune 27.1.2015 Vegbelysning langs fylkesveger i Kvæfjord kommune

Kvæfjord kommune 18.12.2013 15:38 veibelysning

Kveøy bygdeutvikling 10.12.13 Manglende gatelys langs veien på Kveøy

Saksopplysninger

Avviket mellom forventninger til den kommunale veibelysningen på den ene side, tidvis også nedfelt i politiske vedtak, og på den annen side det handlingsrom som er en konsekvens av kommunestyrets bevilgningsvedtak i budsjett og økonomiplan, tilsier i seg selv at det er rimelig at politisk nivå gis høve til å drøfte framtidige veivalg på dette området.

I sammenheng med spørsmål reist i kommunestyret 29.10.2013 og en henvendelse mot slutten av 2013 om de mange mørklagte veilys, ga administrasjonssjefen en tilbakemelding som fortsatt har aktualitet. Det hitsettes derfor følgende utdrag fra denne:

“Kommunens økonomiske situasjon tør være velkjent, jf senest omtale i budsjett og økonomiplan 2014-2017. Det er i økonomiplanen innarbeidd som tiltak nr 80: ”nedlegging som kommunale veilys.” I K-sak 51/13 om tertialrapport 2/13 har administrasjonssjefen ut fra årets regnskapsutvikling konkludert at ”utbedring av veilys kun vil omhandle tiltak for liv og helse”

Ellers er kommunal trafikksikkerhetsplan forelagt kommunestyret i K-sak 40/13 med slik fokus på veibelysning i to særskilte vedtaks punkter:

- Veibelysning Borkenes sentrum langs fylkesvei 849. Ansvar: fylkeskommunen/kommunen.
- Kommunen skal i størst mulig grad forsøke å holde eksisterende veilys i drift.

... men også forutsatt at gjennomføring av plantiltak vurderes mot kommunens økonomiplanarbeid og de årlige budsjettvedtak

Kommunen har ikke økonomisk handlingsrom for utbedring av veibelysning inneværende år. Fra årsskiftet overtar Harstad kommune oppfølging av slike tiltak, gjennom vertskommuneavtale om deler av de kommunaltekniske tjenester. Som et kortsiktig tiltak vil det i løpet av januar bli foretatt en vurdering og eventuelt en enkel oppgradering av ikke-fungerende kommunale veilys, dog med avgrensning til perspektivet: tiltak for liv og helse, med vekt på barns trafikksikkerhet

Som et langsiktig tiltak er det som oppfølging av plantiltak nr 80 vårt arbeidsmål å foreta en vurdering av kommunens veibelysning opp mot ny økonomiplan. Et grunnlagsdokument vil her også være K-sak 28/98 *Veglyspan for Kvæfjord kommune*, dog uten utarbeidelse av ny plan, jf planprioriteringer i K-sak 48/13 *Kommunal planstrategi*. Vi skylder å gjøre oppmerksom på at en vesentlig utfordring er at NVE har forskriftsfestet at alle energiuttak fra strømmettet skal måles, herunder også eksisterende umålte anlegg (FOR 1999-03-11 nr 301 ”Forskrift om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av netjtjenester” § 3-3). Samme forskrift § 4-1 krever at alle målepunkter skal ha utstyr for fjernavlesing innen 1.1.2017. Dersom kommunen ikke makter å planlegge og tilrettelegge for montering av måleutstyr, vil dette innenfor dagens lovregime medføre avvikling av de deler av veibelysningen som ikke ivaretar forskriftskravet. De endelige prioriteringer på dette området vil tilligge kommunestyret, gjennom framtidig rullering av budsjett og økonomiplan”

Mens der i økonomiplan 2014-2017 kun var innarbeidd som tiltak nr 80: ”nedlegging som kommunale veilys”, ble det i administrasjonssjefens forslag til budsjett og økonomiplan 2015-2018 gitt slik omtale under RO4 Teknisk (side 31):

“Det er satt av 340 000 kr til strøm til veilys i 2014, noe som ikke gir rom for forbedring av anlegg, men kun videreføring av etablerte lyspunkter. Kommunale veilys består av gatebelysning og en del enkeltstående lys ved private avkjørsler. I 2010 ble det kuttet 100 000 kr til vedlikeholdet, noe som har medført pågang fra publikum om reparasjoner i områder uten gatebelysning. En rapport fra 2011 viser at manglende vedlikehold betyr at store deler av belysningen er i dårlig forfatning. Det foreslås derfor økning i vedlikeholdsmidlene via det interkommunale samarbeidet, fra 110 000 kr i 2014 til 160 000 kr i 2015.

Fra 2017 gjelder et krav om at alle strømuttak til veilys må ha abonnement og strømmåler. En fornyet beregning tilsier at etablering av måling og fjernstyring av gatelysanleggene vil beløpe seg til om lag 800 000 kr, når disse er samlet til 25 målepunkter. Det foreslås derfor en investeringsramme for slike tiltak med 400 000 kr, både i 2015 og i 2016 finansiert ved omfordeling av midler som i utgangspunktet er ført opp i økonomiplanen til universell utforming av kommunale bygg. Kostnader til oppgradering av kabler og armaturer må om nødvendig tas innenfor de overnevnte vedlikeholdsmidlene eller ved senere års antatte reduksjon i strømutgiftene etter mer målrettet strømforbruk.

Administrasjonssjefen finner ikke at budsjettopplegget gir rom for en slik oppgradering for de mer tilfeldige enkeltlyspunkter langs fylkesveiene i kommunen. Det bør tas opp dialog med fylkeskommunen om oppgradering av gatebelysningen langs en del fylkesveistrekninger.”

Ut over dette er nedlegging av (kommunale) veilys under tiltak nr 64 nå tidfestet til 2017/2018.

Til grunn for budsjettforslaget om 800 000 kr til etablering av fjernstyring og (senest fra 2017) påkrevd måling av veilysanleggene, lå der en dialog med vertskommunen Harstad som fra 1.1.2014 ivaretar oppfølgingen av veilys på vegne av Kvæfjord kommune. Utgangspunktet for denne beregningen har vært

prioritering og ivaretagelse av kommunale veilys innenfor regulerte boligområder, der det også er flest møtepunkter mellom biltrafikk og myke trafikanter. Dette er nedfelt i vedlagte kartsnis som også danner basis for å samle veilysene i om lag 25 målepunkter. Via slike målepunkter er ambisjonen å få på plass mer effektiv styring av tenning/slukking i forhold til både årstid og klokkeslett, sammen med mer bruk av LED-belysning også reduserte strømutfgifter og mulig frigjøring av midler til mer vedlikehold.

De foreslåtte bevilgninger inneholder ikke midler til oppgradering av kabler og armaturer i hver serie. Selv om det senest i 2007 ble foretatt omfattende utskiftninger i det interkommunale gatelysprosjektet for fjerning av PCB-holdige veilys (PCB eller polyklorerte bifenyler er en gruppe industrikjemikalier utviklet på 1920-tallet som senere har inngått i en lang rekke dagligdagse produkter. PCB er de siste tiårene vurdert blant verdens farligste miljøgifter), tilsier den senere tids utvikling med mer driftsstans at etterslepet på utbedringer kan være større enn tidligere antatt.

Ut fra avvikene på driften av veilys, ble der fra 28.11.2014 lagt ut slikt oppslag på kommunens hjemmeside på internett:

Mørke gatelys

Det er for tiden mange mørklagte gatelys i Trastad- og Borkenesområdet. Dette er en beklagelig situasjon, mange savner gjerne gatebelysningen enda mer om høsten enn på vårparten. Årets budsjett for gatelys er brukt opp, kommunen kan derfor ikke iverksette opprustingstiltak i 2014. Situasjonen er en konsekvens av at for beskjedne budsjettbevilgninger over flere år har medført et forfall på lysanleggene. Dette er også dokumentert i en vedlikeholdsrapport fra 2011.

I administrasjonssjefens forslag til budsjett og økonomiplan for 2015-2018 er det for det første foreslått en viss økning i den løpende årlige bevilgning til gatelys, for det andre er det foreslått investeringsmidler med 800 000 kr, likt fordelt på årene 2015 og 2016, til opprusting av gatebelysningen med sikte på etablering av måling og fjernstyring, samt egne abonnement med strømmåling. Sammen med mer bruk av led-belysning, er ambisjonen også at lavere strømutfgifter kan frigjøre mer midler til drift av gatelysene.

Det legges også opp til dialog med fylkeskommunen om mørklagte fylkesveier, blant annet på strekningen gjennom Borkenes sentrum og Leikvika mot Trastad.

Der foreligger kommunal veilysplan behandlet av kommunestyret i 1998, senest omtalt i arbeidet med kommunal planstrategi i 2013. Mål i veilysplanen var "å få tilstrekkelig vegbelysning til å holde trafikksikkerheten på et forsvarlig nivå" og videre at "trafikkerte strekninger som blir benyttet til skoleveg skal prioriteres ved fremtidig utbygging". Veilysplanen fokuserte at enkeltstående lys langs avkjørsler som hovedregel bør fjernes, da disse ut fra veinormer ikke bidrar til trafikksikring men snarere det motsatte. Veilysplanens mål og retningsvalg har fortsatt aktualitet; planforslaget og i enda større grad etterfølgende politiske behandling synliggjorde imidlertid et ambisjonsnivå for veibelysning som kommunen i ettertid ikke har maktet å følge opp gjennom de årlige budsjettbevilgninger.

Som del av oppfølgingen av budsjettbehandlingen for 2015 om dialog med fylkeskommunen omkring oppgradering av veilys langs fylkesveiene, har administrasjonssjefen 27.1.2015 tilskrevet Troms fylkeskommune med 1) opplisting av aktuelle fylkeskommunale veistrekninger i Kvæfjord der det delvis er kommunale veilys og dernest 2) ut fra veglovas utgangspunkt i kapittel IV om "at de respektive veieiere bærer utgifter til drift og vedlikehold av veger" bedt fylkeskommunen vurdere grunnlaget for overtakelse og oppgradering av veilysene langs riks- og fylkesveiene i Kvæfjord. Det ble ut fra trafikksikkerhetshensyn særlig pekt på at videreføring av den nåværende veibelysningen langs FV849 fra Gårakrysset til Råelva, bør forlenges gjennom kommunesenteret Borkenes og fram til og med Trastad/Dalsnes. Vi er kjent med at om lag samme henvendelse er rettet til fylkeskommunen fra Harstad kommune.

Vurderinger

Innenfor rammene av samarbeidsavtalen med vertskommunen Harstad, bør der iverksettes opprusting av de kommunale veilysanleggene innenfor de budsjetttrammer som er angitt for 2015 og 2016, med etablering av måling og fjernstyring av de kommunale veilysanleggene, samlet i omlag 25 målepunkter.

I den grad dette arbeidet avslører et større behov for midler til oppgradering av kabler og armaturer, må dette i første omgang ses mot de eksisterende investerings- og driftsmidler, alternativt med innspill til neste års rullering av økonomiplanen dersom dette viser seg å medføre vesentlige forsinkelser.

Selv om dette kan være en krevende øvelse, oppfatter administrasjonssjefen at slike tiltak i seg selv krever nødvendige prioriteringer. Utgangspunktet bør da være at de nedfelte mål i veilyspanen omkring hensynet til trafikksikkerhet står fast, med særlig prioritet til trafikkerte strekninger som blir benyttet til skolevei. En enda strammere rettesnor for dette er at administrasjonssjefen ut fra regnskapsutviklingen i 2013 konkluderte at ”utbedring av veily kun vil omhandle tiltak for liv og helse.”

Ut fra dette perspektiv bør veibelysning undergis særskilte vurderinger ved framtidige rulleringer av trafikksikkerhetsplanen, jf for eksempel at kommunen ut fra slik planrullering og prioritet i 2007 kom i posisjon til særskilte (fylkeskommunale) trafikksikkerhetsmidler til etablering av nye veily inn mot Vik skole (oppvekstsenter). Kommunen bør også avvente tilbakemelding på henvendelsen som er rettet til fylkeskommunen om å vurdere grunnlaget for overtakelse og oppgradering av veilyene langs riks- og fylkesveiene i Kvæfjord.

Merete Hessen
Administrasjonssjef